

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Prop. 13 L

(2021–2022)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i mineralloven (retting av inkurier)

*Tilråding fra Nærings- og fiskeridepartementet 12. november 2021,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Stortinget behandlet 4. og 7. juni 2021 Prop. 124 L (2020–2021) om endringer i mineralloven. Etter at loven ble vedtatt, er Nærings- og fiskeridepartementet blitt gjort oppmerksom på at to endringsforslag ved en inkurie ikke ble fremmet i tråd med det som var ment. Det foreslås derfor i denne proposisjonen å fremme disse endringene, som går ut på å oppheve mineralloven § 13 første ledd andre punktum om hjemmel for å avslå søknader om undersøkelsesrett og § 43 første ledd andre punktum om at alt uttak av naturstein krever driftskonsesjon.

2 Bakgrunn for lovforslaget

Lovforslaget i Prop. 124 L (2020–2021) ble vedtatt, med unntak av forslaget om rekkefølgekrav. I punkt 4 og 6 i proposisjonen fremgår det at departementet mente å fremme forslag om å oppheve mineralloven § 13 første ledd andre punktum om hjemmel for å avslå søknader om undersøkelsesrett og § 43 første ledd andre punktum om at alt uttak av naturstein krever driftskonsesjon. Endringene skulle innebære at konsesjonsgrensen også for naturstein er 10 000 m³. Ved en inkurie kom forslagene om å oppheve disse bestemmelsene ikke med i lovforslaget i Prop. 124 L (2020–2021). Det var ikke innvendinger mot de

foreslåtte endringene i behandlingen av proposisjonen, og departementet fremmer derfor endringene i denne nye proposisjonen.

Departementet ser det som «åpenbart unødvendig» å sende forslagene på en ny høring, jf. utredningsinstruksens punkt 3-3 andre ledd tredje kulepunkt.

3 Forslagene som var ment fremmet i Prop. 124 L (2020–2021)

3.1 Ytterligere krav for innvilgelse av undersøkelsesrett

I Prop. 124 L (2020–2021) foreslo departementet å flytte bestemmelsen i første ledd andre punktum, om mulighet til å avslå på grunnlag av brudd på minerallovens bestemmelser, til et nytt tredje ledd. Det ble også foreslått å endre ordlyden fra:

«Undersøkelsesrett kan bare nektes dersom søkeren tidligere har brutt vesentlige bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov»

til

«Søknaden kan avslås dersom søkeren tidligere har begått grov eller gjentatt overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov.»

Bakgrunnen for forslaget var at det er uklart hva som menes med «vesentlige bestemmelser». Avslagsgrunnen er i forslaget koblet opp mot overtredelsens alvorlighet, slik det er gjort i lovens sanksjonsbestemmelser, for eksempel § 65. Departementet vurderte at dette gir en bedre sammenheng i loven, og Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (Direktoratet for mineralforvaltning) kan i sin vurdering se hen til eventuelle tidligere overtredelsesvedtak som gjelder søker.

På grunn av en inkurie i lovforslaget ble imidlertid første ledd andre punktum stående. Departementet foreslår at dette nå korrigeres og viser til lovforslaget under.

3.2 Justert grense for konsesjonsplikt for naturstein

I Prop. 124 L (2020–2021) foreslo departementet å endre § 43 første ledd ved å fjerne den absolutte konsesjonsplikten for naturstein. Dette innebar at andre punktum, som lyder «Ethvert uttak av naturstein krever driftskonsesjon», skulle oppheves.

Departementet kunne ikke se at kravet til faglighet ved uttak av naturstein er større enn ved øvrige uttak av mineralske ressurser av forskjellig karakter, som ikke er konsesjonspliktig under 10 000 m³. Det vises også til at kravene til lagring og håndtering av vrakstein reguleres delvis av annet lovverk (plan- og bygningsloven). Når det gjelder volumgrensen for krav om driftskonsesjon for naturstein, er både formålet med og konsekvensen av slike uttak i stor grad sammenfallende med uttak av mineraler innenfor andre mineral-kategorier. I alle tilfeller gjøres et naturinngrep. Fotavtrykket fra selve uttaket er først og fremst avhengig av det totale volumet som tas ut, og hvordan området avsluttes.

Direktoratet for mineralforvaltning viste til at deres erfaring er at næringen tenker nytt med hensyn til vrakstein. Det fokuseres for eksempel på å benytte disse massene til byggeråstoff, og direktoratet ser eksempler på samarbeid mellom natursteinsbedrifter og bedrifter som tar ut og selger puk, slik at andelen vrakstein minimeres. Helt små uttak som skal dekke lokale forhold, vil etter forslaget til endring komme under volumgrensen for plikt til å søke konsesjon, men dette er også formålstjenlig med tanke på eksistensen av lokale, håndverksbaserte uttak.

Departementet vurderte det også som positivt med en tydeliggjøring av regelverket ved at dette blir mer forståelig og forutsigbart, og man redu-

serer muligheten for misforståelser, som for eksempel at all stein er «naturstein» og dermed konsesjonspliktig. En nedre volumgrense også for naturstein ivaretar lokale natursteinsprodusenter i større grad enn regelverket legger opp til i dag. Dette fører i sin tur til lokal næringsutvikling, og det legger bedre til rette for likebehandling. I tillegg vil tiltaket ivareta miljøhensyn, ved at naturstein i større grad kan leveres lokalt.

På grunn av en inkurie ble bestemmelsen om konsesjonsplikt for uttak av naturstein stående. Departementet foreslår at dette nå korrigeres og viser til lovforslaget under.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget om å oppheve mineralloven § 13 første ledd andre punktum utgjør kun en lovteknisk justering og presisering av gjeldende rett, noe som ikke vil ha nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser for noen. En nesten tilsvarende bestemmelse er tatt inn i § 13 tredje ledd.

Forslaget om å oppheve mineralloven § 43 første ledd andre punktum vil innebære noe mindre administrative kostnader for Direktoratet for mineralforvaltning og natursteinbransjen, i form av mindre saksbehandling av konsesjons-søknader.

5 Merknader til lovforslaget

Til mineralloven § 13 første ledd

Bestemmelsen i § 13 første ledd andre punktum foreslås opphevet. Innholdet er flyttet til nytt tredje ledd, og ordlyden der er ment å harmonere bedre med regelverket for øvrig. Hensikten med den nye formuleringen var å koble avslagsgrunnen opp mot overtredelsens alvorlighet, slik det er gjort i § 65. Endringen skulle gi en bedre sammenheng i loven, og Direktoratet for mineralforvaltning kan i sin vurdering se hen til eventuelle tidligere overtredelsesvedtak som gjelder søkeren. Ved en inkurie ble forslaget om å oppheve § 13 første ledd andre punktum ikke fremmet i Prop. 124 L (2020–2021), noe som nå foreslås rettet opp.

Til mineralloven § 43 første ledd

§ 43 første ledd andre punktum, som oppstiller en absolutt konsesjonsplikt for uttak av naturstein,

foreslås oppheves. Uttak under 10 000 m³ skal derfor ikke lenger være konsesjonspliktig, på samme måte som for andre mineraler. Bakgrunnen for endringen er at både formålet med og konsekvensen av uttak av naturstein i stor grad er sammenfallende med uttak av andre typer mineraler. I alle tilfeller gjøres et naturinngrep og fotavtrykket fra uttaket er først og fremst avhengig av det totale volumet som tas ut. Ved en inkurie ble heller ikke forslaget om å oppheve § 43 første ledd andre punktum fremmet i Prop. 124 L (2020–2021), noe som nå foreslås rettet opp.

Som en konsekvens av endringen, blir nåværende § 43 første ledd tredje punktum til andre punktum.

Til ikrafttredelsesbestemmelsen

Det foreslås at loven trer i kraft straks. Endringsloven som ble fremmet i Prop. 124 L (2020–2021), begynte å gjelde 1. juli 2021, og det er ingen grunn til å vente med ikrafttredelsen av de rettingene som foreslås her.

Nærings- og fiskeridepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i mineralloven (retting av inkurier).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i mineralloven (retting av inkurier) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i mineralloven (retting av inkurier)

I

I lov 19. juni 2009 nr. 101 om erverv og utvinning av mineralressurser gjøres følgende endringer:

§ 13 første ledd andre punktum oppheves.

§ 43 første ledd andre punktum oppheves. Nåværende første ledd tredje punktum blir andre punktum.

II

Loven trer i kraft straks.

